

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
OŚRODEK INFORMACJI 693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23 00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/109/2006

WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH W POLSCE, GRUZJI, NA WĘGRZECH I UKRAINIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W ramach międzynarodowego projektu badawczego¹, dotyczącego napięć społecznych w krajach postsocjalistycznych, podlegających procesom transformacji społecznej, przeprowadzono badania w czterech krajach. Dwa spośród nich to dawne republiki radzieckie – Gruzja i Ukraina, a dwa pozostałe to dawne państwa socjalistycznego bloku z Europy Środkowej – Węgry i Polska.

W badaniach brano pod uwagę m.in. wyposażenie gospodarstw domowych w tych krajach w różnego rodzaju dobra trwałego użytku. Stan posiadania gospodarstw domowych, jak wiadomo, może być wskaźnikiem zarówno zaspokojenia potrzeb, jak i aspiracji społecznych oraz zróżnicowania społecznego. Dobrze obrazuje rozwój ekonomiczny i przekształcenia społeczne w poszczególnych krajach.

W skład wyposażenia gospodarstw domowych wchodzi przedmioty i urządzenia o różnym charakterze, służące zaspokojeniu potrzeb podstawowych (lodówki, pralki itp.), potrzeb związanych z kulturą i rozrywką (sprzęt audio i wideo) bądź zaspokajające wiele różnych potrzeb (np. komputery). Niektóre z tych dóbr mogą też mieć znaczenie prestiżowe lub być symbolami zamożności czy luksusu (np. kamery wideo, kuchnie mikrofalowe, zmywarki do naczyń). Przy omawianiu wyposażenia gospodarstw domowych trzeba również uwzględnić posiadanie samochodów, które mogą świadczyć o statusie społecznym czy osiągniętym poziomie materialnym.

Lista, jaką posłużono się w badaniach, była ograniczona – wzięto pod uwagę piętnaście dóbr o różnym charakterze, często o podobnych funkcjach, ale bardziej lub mniej technologicznie zaawansowanych czy nowoczesnych.

¹ Projekt badawczy „Social tensions; Aspiration – opportunity gap” sfinansowany przez INTAS (International Association for the Promotion of Co-operation with Scientists from the Newly Independent States of the Former Soviet Union), Bruksela. Badania przeprowadzono w 2005 roku. Brały w nich udział następujące ośrodki badające opinię publiczną: GORBI, Tbilisi; SOCIS, Kijów; TÁRKI, Budapeszt oraz CBOS, Warszawa.

Tabela 1

Wyposażenie gospodarstw domowych	Wskazania respondentów			
	z Gruzji (N=1300)	z Ukrainy (N=1200)	z Węgier (N=1004)	z Polski (N=1020)
	w procentach			
Telewizor kolorowy	69	84	98	97
Lodówka z zamrażarką lub samodzielna zamrażarka	35	45	86	84
Pralka automatyczna	37	60	79	76
Telefon stacjonarny	29	35	62	75
Telefon komórkowy	44	35	80	71
Samochód	25	21	52	57
Magnetowid, odtwarzacz wideo	17	20	60	53
Radio stereofoniczne z odtwarzaczem CD	7	13	43	50
Komputer	5	11	42	47
Radio stereofoniczne bez odtwarzacza CD	19	18	31	40
Lodówka bez zamrażarki	21	40	41	36
Kuchnia mikrofalowa	5	8	82	35
TV satelitarna indywidualna	5	2	57	30
Kamera wideo	3	2	15	7
Zmywarka do naczyń	0	1	10	6

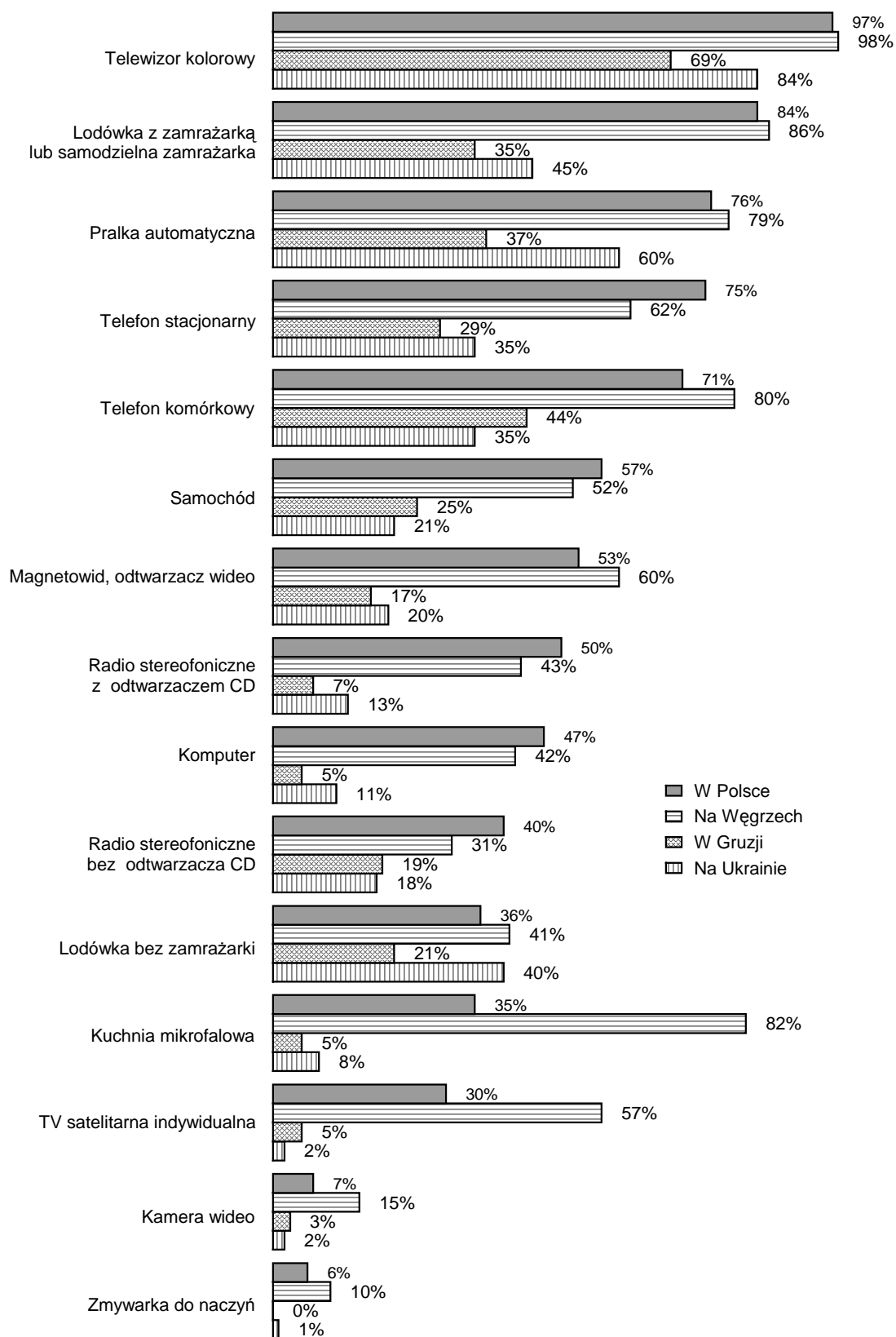
Kolejność według odsetka wskazań w Polsce

Najwięcej zasobnych gospodarstw domowych, posiadających większość wymienionych dóbr, jest na Węgrzech. Tylko takie urządzenia jak telefony stacjonarne, samochody, radia stereofoniczne z odtwarzaczem CD i bez odtwarzacza oraz komputery są trochę częstsze w polskich domach.

Polskie gospodarstwa domowe na ogół jednak niewiele ustępują węgierskim, natomiast zarówno Węgry, jak i Polska znacznie wyprzedzają pod tym względem dwa pozostałe omawiane kraje. Polskie gospodarstwa ustępują ukraińskim (oraz węgierskim) jedynie pod względem wyposażenia w lodówki bez zamrażarki, ale lodówki takie są dobrem niższej jakości niż lodówki z zamrażarką, które na Ukrainie posiada prawie o połowę mniej gospodarstw niż w Polsce.

RYS. 1. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH

Kolejność według odsetka wskazań w Polsce

Najgorzej wyposażone są gospodarstwa gruzińskie. Tylko cztery z wymienionych dóbr (telefony komórkowe, samochody, indywidualna TV satelitarna oraz kamery wideo) ma więcej gospodarstw gruzińskich niż ukraińskich, a zaledwie jedno – radio stereofoniczne bez odtwarzacza CD – ma nieznacznie więcej gospodarstw gruzińskich. To także pośledniejszy sprzęt niż radio z odtwarzaczem, a tych mają więcej gospodarstwa ukraińskie.

Warto zauważyć, że aż dziewięć spośród piętnastu dóbr ma w swoim wyposażeniu więcej niż połowa gospodarstw węgierskich, a kolejne trzy – ponad 40% gospodarstw. Do dóbr rzadkich – posiadanych przez mniej niż co piąte gospodarstwo – należą tylko dwa: kamery wideo i zmywarki do naczyń.

W Polsce jest podobnie – osiem dóbr z podanej listy ma połowa lub więcej gospodarstw, a te same dwa, co wśród Węgrów, należą do występujących rzadko.

Na Ukrainie tylko dwa dobra ma więcej niż połowa gospodarstw domowych – są to telewizory kolorowe i pralki automatyczne. Do spotykanych rzadko należy siedem dóbr.

W Gruzji jedynie telewizory kolorowe ma więcej niż połowa gospodarstw, natomiast osiem posiadanych dóbr Gruzini rzadko wskazywali.

Można powiedzieć, że gospodarstwa domowe na Węgrzech i w Polsce są wyposażone w różne dobra w podobnym stopniu. Ukraina i Gruzja, wywodzące się z dawnych republik radzieckich, mają gospodarstwa domowe wyraźnie gorzej zaopatrzone. Dystans, jaki dzieli je od węgierskich i polskich, jest znaczny.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI